1 (Åben) Principbeslutning om genbesøg af afløbsstrategien i spildevandsplanen

Sags ID: EMN-2026-05464

Resumé
Kommunalbestyrelsen skal tage stilling til, om kommunens nuværende afløbsstrategi med fuld separatkloakering skal genbesøges.

På mødet præsenterer forvaltningen sammen med Novafos et oplæg til indholdet af og processen for et eventuelt genbesøg af afløbsstrategien og betydningen for målsætningerne i spildevandsplanen samt konkrete mulige fremskudte projekter.

Baggrund
Den nuværende afløbsstrategi med fuld separatkloakering af hele Gentofte Kommune blev vedtaget som en del af Spildevandsplan 2022-2032 på baggrund af Kommunalbestyrelsens enstemmige vedtagelse af "Principbeslutning om pligtmæssig afkobling af regnvand til spildevandssystemet" den 13. december 2021. Strategien blev vedtaget med udgangspunkt i principbeslutningens formål om at undgå overløb til Øresund og oversvømmelse af kældre med spildevandsopblandet regnvand sammen med spildevandsplanens målsætninger om at fastholde sikker og miljøeffektiv bortledning af regn- og spildevand, opnå robusthed over for fremtidens klimaændringer og fastholde udmærket badevandskvalitet.

Gentofte Kommune skal i henhold til lovgivningen arbejde hen imod de fastlagte minimumskrav til serviceniveauet for kloaksystemet. Det indebærer, at oversvømmelse med spildevand på terræn (fra fælleskloak) i gennemsnit højst må forekomme hvert 10. år, mens oversvømmelse med regnvand fra tage og andre overflader (fra separatkloak) i gennemsnit højst må forekomme hvert 5. år. Novafos har i forbindelse med tilblivelsen af Spildevandsplan 2022-2032 vurderet, at disse niveauer er passende for en fremtidig afløbsstrategi for Gentofte Kommune på baggrund af samfundsøkonomiske beregninger.

Gentofte Kommune skal desuden i henhold til vandområdeplanerne arbejde hen imod god økologisk og kemisk tilstand i Øresund, Gentofterenden, Søborghusrenden, Nordkanalen og Gentofte Sø. I dag er afløbssystemet i Gentofte Kommune kraftigt underdimensioneret. Den grundlæggende årsag er, at systemet blev anlagt i takt med udbygningen af kommunen, som tog fart fra 1920'erne og 1930'erne. Siden da er kommunen blevet yderligere bebygget og befæstet, og nedbøren har været stigende. Det betyder, at afløbssystemet, til trods for Novafos' løbende renoveringer og anlæg af nye bassiner og ledninger, i dag er langt fra at leve op til minimumskravet til serviceniveau.

Der blev med Spildevandsplan 2011-2014 igangsat en løsning med vejvandsseparering kombineret med frivillig tilslutning fra borgerne. Da løsningen forudsatte en tilslutningsgrad på omkring 50 pct. af borgerne, men kun opnåede en deltagelse på ca. 3 pct., blev den vurderet som ikke-realiserbar og derfor standset. Begivenheder i 2020 skabte fokus på de store overløb til Øresund fra Gentofte Kommune og der var derfor særligt opmærksomhed på det problem.

Fuld separatkloakering er den eneste afløbsstrategi, der fuldstændigt adskiller spildevand og regnvand og dermed eliminerer overløb og oversvømmelser med spildevandsopblandet regnvand. I forbindelse med udarbejdelsen af Spildevandsplan 2022-2032 viste indledende analyser fra Kildeskovsrendens opland samtidig, at fuld separatkloakering, inklusive borgernes

egne udgifter til tilpasninger på private ejendomme, var mere økonomisk fordelagtig end en udbygning af det eksisterende fællessystem.

Ændrede forudsætninger og rammevilkår
Siden vedtagelsen af spildevandsplanen i 2022, og særligt siden udarbejdelsen af det datagrundlag, der lå til grund for valget af afløbsstrategi, er der sket væsentlige ændringer i de økonomiske og miljømæssige rammevilkår. Prisudviklingen har været markant, og der er kommet ny viden fra lignende projekter om de faktiske anlægsomkostninger. Derudover er der kommet skærpede krav til rensning af regnvand, og nye krav om et fjerde rensetrin for spildevand er på vej.

Novafos anbefaler på baggrund af ovenstående at genbesøge afløbsstrategien under forudsætning af, at der kan afviges fra de hidtidige målsætninger om 100% reduktion af overløb og oversvømmelser med indhold af spildevandsopblandet regnvand. Valg af en ændret afløbsstrategi vil således betyde, at spildevandsplanens målsætninger ligeledes skal genbesøges. Uanset genbesøg vil der fortsat være behov for betydelige investeringer i at fremtidssikre og klimatilpasse afløbssystemet. Baggrunden for anbefalingen er uddybet i notat fra Novafos, bilag 1. Forvaltningen tilslutter sig Novafos' anbefaling om et genbesøg og en samtidig fremrykning af projekter, som kan og bør realiseres uanset valg af afløbsstrategi.

Økonomiske prognoser
Novafos har i 2026 indhentet nøgletal fra seks sammenlignelige projekter. På den baggrund vurderer selskabet, at udgifterne til separatkloakering er steget væsentligt siden vedtagelsen af spildevandsplanen. Det oprindelige estimat på ca. 7 mia. kr. ekskl. borgernes egne udgifter til separatkloakering vurderes nu at ligge i intervallet 12-17 mia. kr., med et mest sandsynligt niveau omkring 14,5 mia. kr. i nutidskroner, jf. det vedlagte prisestimat fra Novafos, bilag 2.
De primære årsager til stigningen er:

- Generelle prisstigninger på tilsvarende anlægsarbejder på ca. 30 pct.
- Ændrede forudsætninger om rensekrav, som medfører større udgifter til forsinkelses- og renseløsninger.
- Erfaringer fra andre separeringsprojekter peger på større omkostninger.

Stigningen i udgifter vil medføre en betydelig stigning af spildevandstaksten i afskrivningsperioden og betyder sammen med stigninger på andre poster, at de samlede takster stiger væsentligt over de næste 40 år og vil gøre det uanset valg af afløbsstrategi.

Hvad omfatter et genbesøg, og hvilket grundlag vil det give for en ny beslutning?
Et genbesøg af afløbsstrategien skal undersøge, om andre afløbsstrategier end fuld separatkloakering kan opfylde de lovgivningsmæssige krav på en hensigtsmæssig måde. Som led i genbesøg af afløbsstrategien vil betydningen for målsætningerne i spildevandsplanen blive afdækket. Genbesøget vil tage udgangspunkt i de analyser, der også indgår i oplandsplanlægningen for separatkloakering, men supplere dem med analyser af alternative strategier. Derefter sammenholdes totaløkonomien for de forskellige afløbsstrategier med muligheder for ændrede målsætninger for, hvor meget overløb og oversvømmelse med spildevandsopblandet regnvand, der kan accepteres. Lovgivning og miljømæssige krav sætter rammer for, hvilke løsninger der kan vælges. Et genbesøg vil derfor ikke nødvendigvis føre til en markant billigere løsning end den nuværende strategi med fuld separatkloakering. Det vil dog give et mere opdateret og helhedsorienteret grundlag for at vurdere alternativerne og træffe en eventuel ny politisk beslutning om afløbsstrategien, jf. det vedlagte bilag 3.

Et genbesøgs påvirkning af igangværende projekter
De igangværende projekter Hellerup 3, Kildeskovsrendens opland og Enghaverendens opland vil i tilfælde af et genbesøg blive sat i bero, hvad angår oplandsplanlægning og deloplandsplanlægning med henblik på separatkloakering. Allerede igangsatte bassin- og ledningsprojekter videreføres, da de vil give effekt uanset afløbsstrategi. Det drejer sig om Skovshoved udløbsledning og bassin og et bassin under p-pladsen ved Café Jorden Rundt ved nordenden af Charlottenlund Strandpark. Endelig arbejder forvaltningen sammen med Novafos om at styrke overvågning af overløb og løbende afrapportering af kvantitative og kvalitative data.

Fremskudte projekter - Bassiner og øvrige investeringer
Sideløbende med et genbesøg af afløbsstrategien foreslår Novafos, at der med investeringsaftalen for 2027 B igangsættes analysearbejde med henblik på etablering af bassinkapacitet, der kan anvendes uanset valg af afløbsstrategi. Novafos' indledende screening peger på tre konkrete lokationer, der kan undersøges yderligere, og som er beskrevet overordnet i det vedlagte bilag 4. Afhængigt af analyseresultaterne vurderer Novafos, at et eller flere af bassinerne kan være i drift inden for 6-10 år. Etablering af de tre bassiner vil kunne bidrage til tidligere reduktion af overløb og oversvømmelser end med den nuværende afløbsstrategi.

Forvaltningen anbefaler supplerende, at klimatilpasnings- og byrumsprojektet i Ordrup fortsættes ud fra den forudsætning, at projektet kan tilpasses en eventuel ny afløbsstrategi for området, samt at der igangsættes et bredere analysearbejde for grønne regnvandsløsninger i Enghaverendens opland, som rummer kommunens største naturområder. Se også den parallelt forelagte sag om omdisponering og frigivelse af midlerne til synergiprojekter i separatkloakeringen.

Ressourcer
Vedtages et genbesøg af afløbsstrategien, vil Novafos fastholde ressourcer til igangværende projekter og allokere resterende ressourcer fra arbejdet med separatkloakering til analysearbejde samt igangsætning af de fremrykkede projekter. Administrationen i Natur og Miljø vil fortsat skulle bruge ressourcer til løbende myndighedsudøvelse iht. spildevandsplanen og løbende koordinering med Novafos herom. Forvaltningen har en vigtig rolle i analysearbejdet ift. afdækning af mulige scenarier og myndighedsmæssige rammer herfor, og skal herudover bruge ressourcer til myndighedsbehandling ifm. fremskudte projekter. I lyset af Novafos' foreslåede tidsplan, forventes genbesøget samlet set ikke at medføre et mindre ressourcebehov i forvaltningen end ressourcebehovet til en fortsat separatkloakering.

Økonomiske konsekvenser
Omkostninger til rådgiverydelser mv. forbundet med genbesøget og de fremskudte projekter afholdes af Novafos med finansiering over taksterne i henhold til investeringsaftale B med Novafos for 2027. Det bemærkes, at en vigtig del af indholdet i analyserne ift. genbesøget af afløbsstrategien er de økonomiske konsekvenser forbundet med forskellige afløbsstrategier.

Indstilling
Forvaltningen indstiller

Til Klima-, Miljø- og Teknikudvalget, Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen:

1) at den gældende afløbsstrategi med fuld separatkloakering genbesøges med formålet at afsøge alternative afløbsstrategier.
2) at der igangsættes analysearbejde med henblik på fremrykket etablering af bassinkapacitet, der kan anvendes uanset valg af afløbsstrategi.
3) at afsatte midler til projektering og gennemførelse af synergiprojekter i forbindelse med separatkloakering anvendes til videreførelse af et klimatilpasnings- og byrumsprojekt i Ordrup samt analyser for grønne løsninger i Enghaverendens opland, jf. også særskilt anlægssag.

Tidligere beslutninger:

.

Beslutninger:

Anbefalet til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Bilag

1. Muligheder for genbesøg af afløbsstrategien i Gentofte Kommune (7031834 - EMN-2026-05464)
2. Prisestimat for separatkloakering af Gentofte Kommune (7031836 - EMN-2026-05464)
3. Genbesøg af afløbsstrategi - analyseindhold og procesplan (7032727 - EMN-2026-05464)
4. Muligheder for fremskudte projekter (7037690 - EMN-2026-05464)